

Sygn. akt II S 192/19

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Kurdziel (sprawozdawca)
Sędziowie:	Lucyna Rajchel Katarzyna Oleksiak

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2019 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi B. P.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa- Podgórze w Krakowie

na naruszenie prawa strony do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa- Podgórze w Krakowie pod sygn. I Co 1127/18/P

postanawia:

1. stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa- Podgórze w Krakowie pod sygn. I Co 1127/18/P;
2. zalecić Sądowi Rejonowemu dla Krakowa- Podgórze w Krakowie wydanie orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie o sygn. akt I Co 1127/18/P w terminie tygodniowym od dnia zwrotu akt sprawy;
3. przyznać skarżącemu B. P. od Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Krakowa- Podgórze w Krakowie sumę pieniężną w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
4. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
5. zwrócić skarżącemu B. P. kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSO Lucyna Rajchel SSO Beata Kurdziel SSO Katarzyna Oleksiak

Sygn. akt II S 192/19

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 6 maja 2019 r. B. P. wniósł skargę na naruszenie jego prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Krakowa- Podgórze w Krakowie pod sygn. I Co 1127/18/P ze skargi dłużnika B. P. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa- Podgórze w Krakowie A. D. w sprawie egzekucyjnej o sygn. akt Km 1225/18, żądając stwierdzenia

przewlekłości postępowania oraz wydania Sądowi prowadzącemu postępowanie zalecenia niezwłocznego rozpoznania skargi i wnosząc o przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 20.000 zł.

Na poparcie swojego stanowiska skarżący podniósł, że w dniu 25 maja 2018 r. złożył skargę na czynność komornika, który w dniu 28 maja 2018 r. przekazał ją Sądowi Rejonowemu. W dniu 30 maja 2018 r. sprawa została przydzielona referendarzowi, któremu akta zostały doręczone w dniu 4 czerwca 2018 r. Pismem z dnia 26 lutego 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi. Wobec powyższego, w okresie od 4 czerwca 2018 r. do 25 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy nie tylko nie rozpoznał skargi, lecz nie wykonał żadnej czynności. To z kolei, zdaniem skarżącego, uzasadniało stwierdzenie przewlekłości postępowania i przyznanie sumy pieniężnej w maksymalnej wysokości.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego dla Krakowa- Podgórze w Krakowie wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

W uzasadnieniu wskazał, że skarga złożona w dniu 25 maja 2018 r. wpłynęła do Sądu Rejonowego w dniu 28 maja 2018 r., a w dniu 29 maja 2018 r. została zarejestrowana w repertorium i następnie, w dniu 30 maja 2018 r., przekazana do rozpoznania referendarzowi sądowemu. W dniu 1 lutego 2019 r. komornik zwrócił się o zwrot akt celem wydania postanowienia o zakończeniu postępowania egzekucyjnego. W dniu 14 lutego 2019 r. nastąpiła zmiana referenta w związku z decyzją Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie o rozwiązaniu z dniem 28 lutego 2019 r. stosunku pracy z referendarzem –referentem sprawy. W dniu 21 lutego 2019 r. nowy referent wezwał dłużnika do uiszczenia opłaty od skargi w kwocie 100 zł w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi, a także zobowiązał organ egzekucyjny do przedłożenia akt celem wydania stosownych orzeczeń. Wezwanie zostało odebrane przez dłużnika w dniu 19 marca 2019 r. Wobec powyższego, w ocenie Prezesa Sądu Rejonowego, nie doszło do rażącej przewlekłości postępowania bez nieuzasadnionej zwłoki. Powołano się przy tym na znaczne obciążenie poprzedniego referenta, jak i sekretariatu wydziału oraz na braki kadrowe, które uniemożliwiają natychmiastowe dokonywanie wszelkich czynności. Ponadto, nie było podstaw do przyjęcia, że przedłużenie sprawy wywoływało dla skarżącego negatywne skutki, a w konsekwencji- żądanie przyznania 20.000 zł rażąco naruszało instytucję skargi.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 maja 2018 r. do Sądu Rejonowego wpłynęła skarga dłużnika B. P. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Krakowa- Podgórze w Krakowie A. D. w sprawie egzekucyjnej o sygn. akt Km 1225/18 wraz z aktami sprawy i stanowiskiem komornika. W dniu 29 maja 2018 r. sprawa została zarejestrowana w repertorium, a następnie- w drodze losowania z dnia 30 maja 2018 r.- została przydzielona do rozpoznania konkretnemu referendarzowi sądowemu. Akta sprawy zostały przekazane referentowi w dniu 4 czerwca 2018 r. Zarządzeniem z dnia 11 września 2018 r. polecono zszyć akta oraz przedłożyć je do czytelnicy z uwagi na wpływ wniosku o ich wypożyczenie. Akta zostały zwrócone w dniu 12 września 2018 r. W dniu 1 lutego 2019 r. do Sądu Rejonowego wpłynął wniosek komornika o zwrot akt egzekucyjnych celem wydania postanowienia o zakończeniu postępowania egzekucyjnego. W dniu 14 lutego 2019 r. zarządzono przydzielenie sprawy do referatu innego referendarza z uwagi na rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym referentem z dniem 28 lutego 2019 r. Zarządzeniem z dnia 21 lutego 2019 r. polecono ustalenie, czy uiszczono opłatę od skargi i ewentualnie zarządzono wezwanie skarżącego do uzupełnienia braków fiskalnych i do ustosunkowania się do pisma komornika z dnia 1 lutego 2019 r. W dniu 26 lutego ustalono brak opłaty od skargi i wezwano skarżącego do usunięcia braków fiskalnych w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi oraz zwrócono komornikowi akta egzekucyjne celem wydania stosownych postanowień. Skarżący odebrał powyższe wezwanie w dniu 19 marca 2019 r. Zarządzeniem z dnia 15 kwietnia 2019 r., wykonanym w dniu 7 maja 2019 r., zwrócono się do komornika o przedłożenie akt egzekucyjnych celem rozpoznania skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie w części.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z2018 r., poz. 75 j.t.-„ustawa o skardze”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Stwierdzenie, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, wymaga oceny terminowości i prawidłowości czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przy uwzględnieniu jej charakteru, stopnia faktycznej i prawnej zawłości, znaczenia dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Godzi się równocześnie zaznaczyć, że przewlekłość postępowania zachodzi zarówno wtedy, gdy Sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy wprowadzie je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy.

Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego instrumentu w postaci skargi na przewlekłość postępowania było skutkiem przyjętych przez państwo polskie zobowiązań międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Rozpoznając niniejszą skargę i dokonując oceny naruszenia prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, zobowiązany jest brać pod rozwagę standardy wypracowane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (art. 1 ust. 3 ustawy o skardze). Zapewnienie środka urzeczywistniającego przestrzeganie praw i wolności zagwarantowanych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka winno bowiem nastąpić w pierwszej kolejności na poziomie krajowym. Dlatego też ocena przewlekłości postępowania winna być dokonywana w oparciu o zasady określone w Konwencji i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Zgodnie z art. 767² § 1 k.p.c., sąd rozpoznaje skargę w terminie tygodniowym od dnia jej wpływu do sądu, a gdy skarga dotknięta jest brakami formalnymi, które podlegają uzupełnieniu- w terminie tygodniowym od ich uzupełnienia.

Opierając się na przywołanych powyżej kryteriach oceny terminowości i prawidłowości prowadzenia postępowania, nie sposób uznać, iż objęte skargą postępowanie toczyło się z właściwą dynamiką. W istocie bowiem od momentu przekazania akt sprawy referentowi, tj. od dnia 4 czerwca 2018 r. do chwili wydania zarządzenia z dnia 21 lutego 2019 r., a więc na przestrzeni ponad 8 miesięcy, przedmiotowe postępowanie dotknięte było całkowitym zanikiem aktywności Sądu Rejonowego. We wskazanym okresie nie podjęto bowiem żadnej czynności orzeczniczej ani nawet zmierzającej do nadania sprawie prawidłowego biegu, w szczególności nie dokonano kontroli skargi pod kątem spełnienia wymogów formalnych i fiskalnych. Ponadto, brak właściwej organizacji toku postępowania na dalszym jego etapie spowodował, że pomimo upływu blisko 4 miesięcy od momentu uzupełnienia przez skarżącego wytkniętych braków fiskalnych skarga w dalszym ciągu nie została rozpoznana. Powyższe wadliwości sprawiły zaś, że po ponad roku od zainicjowania postępowania nie doszło do wydania rozstrzygnięcia w sprawie, której nie sposób uznać za skomplikowaną pod względem faktycznym ani prawnym. To z kolei niewątpliwie podważało konstytucyjne, konwencyjne i proceduralne dyrektywy osądzania w rozsądnym terminie spraw sądowych, rażąco naruszając termin instrukcyjny przewidziany w art. 767² § 1 k.p.c., będący wyrazem dążenia ustawodawcy do usprawnienia postępowań incydentalnych inicjowanych w toku postępowania egzekucyjnego.

Dostatecznego usprawiedliwienia zaistniałego stanu rzeczy nie mogły stanowić wskazane w odpowiedzi na skargę braki kadrowe wydziału i znaczące obciążenie referenta. Tego rodzaju okoliczność świadczyć mogą jedynie o braku zainicjowania po stronie konkretnych osób np. sędziów lub referendarzy, którym sprawę przydzielono do rozpoznania lub pracowników, którym powierzono wykonanie poszczególnych zarządzeń. Wina wskazanych osób nie stanowi jednak przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania. Obowiązek rozpoznania sprawy przez sąd w rozsądnym terminie polega na takiej organizacji systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podjąć rozstrzygnięcia w rozsądnych terminach. Wyraźnie akcentowane jest w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, że to Państwo ma obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej, w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej sądów, aby nie dochodziło do przewlekłości postępowania (por.

np. wyrok ETPCz 32734/96 z 21 grudnia 2000 r. Wasilewski przeciwko Polsce). Przewlekłość postępowania ma więc charakter obiektywny w tym sensie, że jest oderwana od kwestii „zawinienia” organu prowadzącego to postępowanie, zaś powinnością Państwa jest podjęcie takich działań organizacyjnych, legislacyjnych i finansowych, by sprawy toczyły się bez zbędnej zwłoki. Stąd też braki kadrowo-organizacyjne ani nadmierne obciążenie pionu orzeczniczego lub pracowników sekretariatu, będące skutkiem dużego wpływu spraw i niedostatecznej obsady etatów orzecznich i urzędniczych nie mogą usprawiedliwiać pozbawienia strony prawa do sprawnego rozpoznania jej sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2006 r., III SPP 154/05, OSNP 2006 nr 21-22, poz. 342 oraz z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121).

W świetle powyższych uwag objęte skargą postępowanie trwało niewątpliwie znacznie dłużej, aniżeli powinno w okolicznościach rozpatrywanej w nim sprawy i jako takie dotknięte było przewlekłością w rozumieniu art. 2 ustawy o skardze, której zaistnienie Sąd Okręgowy stwierdził, orzekając jak w punkcie 1. sentencji niniejszego postanowienia na podstawie 12 ust. 2 ustawy o skardze.

Zasadnym pozostawało również zalecenie Sądowi Rejonowemu wydania orzeczenia kończącego objęte skargą postępowanie w terminie tygodniowym od dnia zwrotu akt sprawy, o czym Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 12 ust. 3 ustawy o skardze.

Konsekwencją stwierdzenia przewlekłości postępowania jest- stosownie do art. 12 ust. 4 ustawy o skardze- przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 2.000 zł, która jawi się jako adekwatna przy uwzględnieniu charakteru i skali stwierdzonych zaniedbań, ogólnej długości opóźnień spowodowanych okresową beczynnością i wadliwą organizacją toku postępowania oraz wagi niniejszej sprawy z punktu widzenia interesów skarżącego. Wobec powyższego, zgłoszone przez skarżącego żądanie przyznania sumy pieniężnej w części, w jakiej przekraczało kwotę 2.000 zł nie zasługiwało na uwzględnienie i jako takie podlegało oddaleniu.

O zwrocie uiszczonej przez skarżącą opłaty od skargi orzeczono stosownie do treści art. 17 ust. 3 ustawy o skardze.

SSO Lucyna Rajchel SSO Beata Kurdziel SSO Katarzyna Oleksiak